

At vælge samarbejdspartnere, der udfordrer

- Vand i kristendom og naturvidenskab

Af Benny Mosgaard, undervisnings- og udviklingsmedarbejder og Pernille Haugaard Jensen, undervisnings- og udviklingsansvarlig. Naturcenter Amager Strand.

Nej, vi lærte ikke eleverne at gå på vandet. Men de lærte mange andre ting. I foråret 2018 deltog vi i et større samarbejde, som vi udviklede i sammen med Folkekirkens Skoletjeneste.

Vi var fem samarbejdspartnere, der skulle have det til at lykkes - tre fra det naturvidenskabelige område og to fra folkekirken.

Materialer og undervisnings-tilbud til lærere og elever:

- Lærerkursus.
- Før og efter - materialer.
- Tegneserie om vand - naturvidenskab
- Materialer til 10 små science-forsøg - til at arbejde med hjemme.
- Skriftlig lærervejledning.
- Tegneserie om vand - kristendom.
- Besøg på Naturcenter Amager Strand - med fokus på vand.
- Besøg i folkekirken - med fokus på vand.

Det var gratis at deltage for både lærere og elever.

Tanken bag samarbejdet var, at selve formen skulle inspirere de øvrige folkekirkelige skoletjenester og naturvejledere, og i en eller anden form foldes ud over landet, som inspiration.

Samarbejdspartnere

Tre naturvejledere/skoletjenester fra Københavns-, Frederiksberg- og Tårnby Kommune
To af folkekirkens skoletjenester fra Københavns-, Frederiksberg og Dragør/Tårnby Kommune
65 klasser (1.-3. klasse) deltog fra København/Frederiksberg og 12 klasser fra Dragør/Tårnby

Elever undersøger rejer og insekters tilpasning

Fem spørgsmål til John Rydahl Pædagogisk konsulent Folkekirkens skoletjeneste

For os fra Naturcenter Amager Strand var det udfordrende ved samarbejdet, at vi hverken kendte til i folkeskolens kristendomsundervisning eller til Folkekirkens Skoletjenestes formål. Det klarede vi imidlertid med fem spørgsmål, som vi stillede til John Rydahl og en gennemgang af Folkekirkens Skoletjenestes hjemmeside. Spørgsmålene og svarene dertil lød som følger.

Er Folkekirkens Skoletjeneste forkyndende? Nej, det er den ikke.

Det er et centralt omdrejningspunkt for de folkekirkelige skoletjenester, at de arbejder med skolens præmisser, dvs. inden for rammerne af de til enhver tid gældende bestemmelser for skolens undervisning. Af samme grund har vi i vores udbud fastholdt såvel skolens formålsparagraf og de forskellige fagformål som centrale pejlemærker i vores ud-

vælgelse af indhold til projekterne. Vi har ikke, som så mange andre, kun fokuseret for færdigheds- og vidensmål. Skoletjenesten.dk er et slags forbillede for de folkekirkelige skoletjenester. Derfor også navnet.

Har I andre samarbejdspartnere?

Der er i alt 40 folkekirkelige skoletjenester rundt om i landet, og vi har valgt en decentral organisationsform, fordi vi også prioriterer den lokale forandring højt. Den logik tager selvfølgelig udgangspunkt i, at vi har kirker over hele landet og i tilknytning til alle skoler. Men det handler også om, at vi rigtig gerne vil i samarbejde med andre kulturinstitutioner lokalt, så dette bliver en anden central del af vores DNA.

Udover samarbejdet med Naturcenter Amager Strand har vi igennem årene i København udbudt projekter i samarbejde med Planetarium, Naturhistorisk Museum, Zoologisk Museum, National-

museet, Statens Museum for Kunst, Glyptoteket, Amalienborg og Billedskolen samt en lang række teatre, biografer, billedkunstnere og lokale kulturhuse m. fl.

Hvorfor ønsker I forskellige samarbejdspartnere?

I vores optik er virkeligheden tværfaglig. Det betyder, at indsigt i såvel tilværelsens fundamentale spørgsmål som verdens globale udfordringer kræver belysning fra flere faglige vinkler. Motivet er derfor at tilbyde skolerne en så bred belysning af de udbudte emner som muligt. Belysningen af de valgte emner fra andre faglige vinkler end vores egne forudsætter samarbejde med andre faglige miljøer, og det har vist sig at give anledning til mere varierede undervisningstilbud.

Hvilke geografiske områder dækker I?

Vi dækker skoler i Københavns- og Frederiksberg Kommune, men som nævnt har vi en decentral struktur, der gør, at vi med ca. 40 folkekirkelige skoletjenester dækker omkring 90% af landets skoler.

Er alle folkekirkelige skoletjenester bygget op omkring samme grundidé og -syn?

Ja! Og de holdes løbende ved lige gennem et landsnetværk, som mødes tre gange årligt og hvert andet år i fælles-

skab udbyder et landsdækkende undervisningstilbud.

Hvad siger lærerne til projektet?

Lærerne synes, at ideen med at belyse vandet og livet ud fra både en religiøs og en naturfaglig vinkel er en god og anderledes måde at arbejde tværfagligt. De mener, at det er en god idé med alle de små forsøg, som viser sammenhængen mellem vand og liv, og at det er dejligt at få udleveret alle materialer, så man bare kan gå i gang.

De mener desuden at forsøgene og aktiviteter til eleverne er rigtig gode, mens demonstrationsforsøgene lavet af lærerne godt kan undværes. Baggrundsmaterialet til lærerne må ligeledes ikke være for omfattende, men skal helst være konkret og kunne bruges i undervisningen.

På Naturcenter Amager Strand arbejdede eleverne med den undersøgende tilgang. De skulle indfange insekter og rejer og undersøge, om de var tilpasset til vand eller jord ved hjælp af mikroskop, storskærm og selvfølgelig vand og jord. Her synes lærerne, at det er godt at eleverne lærer ved aktiv deltagelse og derved gør deres egne erfaringer. Og så mente de, at tiden på naturcenteret passede godt, da det var to intensive timer, og at det for elever i indskoling er passende med et par timers intensiv un-

dervisning og aktiviteter i et eksternt læringsmiljø.

Et besøg på naturcentret blev typisk prioriteret over et besøg hos en præst eller i kirken pga. mangel på tid til eks-kursioner. Kun en tredjedel af klasserne besøgte en kirke.

Andre bemærkninger lyder på, at på grund af tidsmangel er det svært at koordinere mellem kollegaer og arbejde med projektet tværfagligt. Det bliver oftest til parallelle undervisningsforløb, som ikke nødvendigvis hænger sammen.

Hvad siger eleverne til projektet?

For mange elever var det en aha-oplevelse, at der var to forklaringer på samme fænomen: Aha! Der er to forklaringer på den samme historie - hvor sjovt.

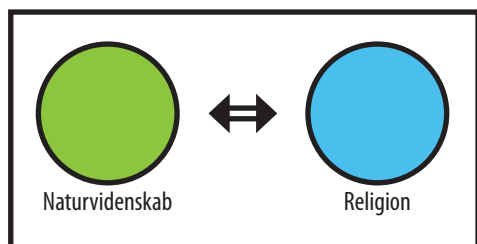
Her oplevede naturcenteret, at eleverne var super engageret, og når lærerne spurgte eleverne, nævnte de også gang på gang, at det er sjovt at lære ved at lave forsøg, og at det er sjovt at lære, når man må være aktiv. Eleverne nævnte også, at det er sjovt at besøge naturcentret og blive undervist på en anden måde end på skolen.

Lidt teori om forholdet mellem tro og viden

Den historiske udvikling i forholdet mellem tro og viden har affødt, at relationerne mellem de to tilgange til eller forståelser af verden kan anskues forskelligt. I grove træk kan det gøres på fire forskellige måder, som kort skal illustreres.

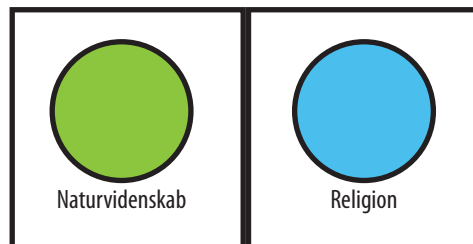
Et konfliktuelt forhold

Her opfattes naturvidenskab og religion grundlæggende som hinandens modsætninger og som to instanser, der kæmper om definitionsretten til sandheden om beskrivelsen af livet og verden. Fra begges side er intentionen at få elimineret modparten. De taler forskelligt om det samme.

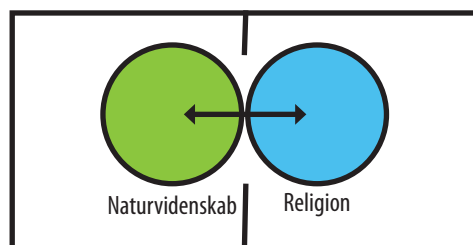
Et uafhængighedsforhold

Her er opfattelsen af naturvidenskab og religion så grundlæggende forskellige, at de slet ikke kan komme i konflikt med hinanden.

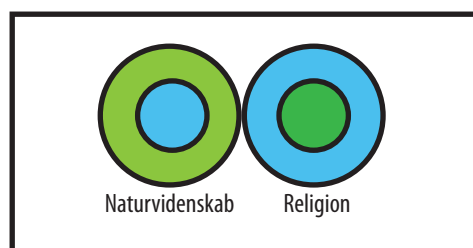
Et komplementært forhold

Tankegangen her er, at naturvidenskab og religion gensidigt kan befrugte hinanden, fordi de tilsammen kan give et mere fuldstændigt billede af virkeligheden, end de hver især repræsenterer.

Et integrativt forhold

Ud fra dette synspunkt beskæftiger såvel naturvidenskaberne som religioner sig med hele verden, og idéen er, at de på hver sin måde over tid vil nå til de samme erkendelser som modparten.

I vores projekt om vand, belyst både natur- og religionsfagligt, indskriver vi os i overvejende grad i et komplementært forhold.

Tanken bag samarbejdet var, at selve formen skulle inspirere de øvrige folkekirkelige skoletjenester og naturvejledere, og i en eller anden form foldes ud over landet, som inspiration. Og ja det gjorde det 10 forskellige steder i landet er tilsvarende projekter blevet afholdt.